

SORAINEN

Digitālā reklāma un
mākslīgais intelekts –
juridiskie izaicinājumi.

Krišjānis Cercens

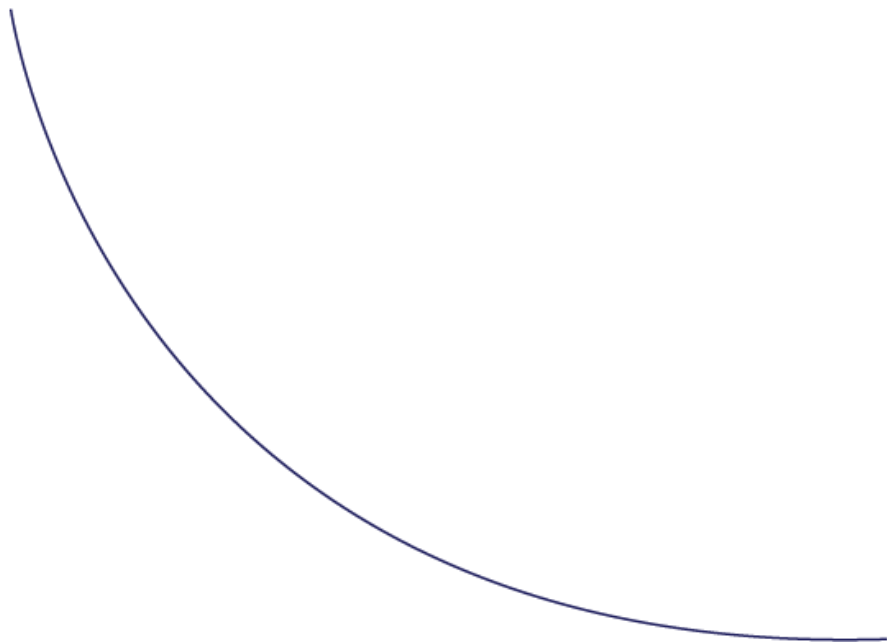
2024. gada 10. oktobris

MI reklāmā

- Personalizēts saturs un ieteikumi
- Saturs (attēlu, video un teksta) veidošana
- Tērzēšanas roboti un klientu apkalpošana
- Paredzamā analīze
- Automatizēts e-pasta mārketingis
- u.c.

MI reklāmā - juridiskie riski

- Negodīga komercprakse
- Neslavas celšana vai apmelošana
- Diskriminācija
- Privātums un datu aizsardzība
- Patērētāju maldināšana
- Intelektuālais īpašums

Piemērojamais regulējums

Mākslīgā intelekta akts

Vispārīgā datu
aizsardzības regula

Patērētāju tiesību
aizsardzības likums

Reklāmas likums

Autortiesību likums

Negodīgas komercprakses
aizlieguma likums

un citi ...

Reklāmas un mārketinga komunikāciju kodekss

- Kodeksu izstrādāja un 2024. gadā attiecībā uz MI papildināja Starptautiskā Tirdzniecības kamera (International Chamber of Commerce)
- Šis kodekss nosaka ētiskas uzvedības standartus (nevar atspoguļot konkrētas juridiskās prasības)
- Nav paredzēts kā tiesībaizsardzības instruments, bet drīzāk kā profesionālās rūpības zīme.

Reklāmas un mārketinga komunikāciju kodekss

- Tirgotājiem jāuzņemas vispārēja atbildība par komunikāciju, ko tie ierosina un piedāvā tirgum, neatkarīgi no tā, vai viņi to lielākoties veic paši vai to veic viņu uzdevumā. Tas ietver arī mākslīgā intelekta izmantošanu.
- No atbildības nevar izvairīties izmantojot ārpakalpojumus vai citus organizatoriskus pasākumus.
- Jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu, ka atbildība tiek atspoguļota vienošanās ar trešām personām, kuras kontrolē.

Reklāmas un mārketinga komunikāciju kodekss

- Kodekss attiecas uz pārdošanas veicināšanas pasākumiem neatkarīgi no tā, kas tos veido vai kā tie tiek veidoti un izpildīti.
- Kodekss nosaka, ka nedrīkst izmantot audiovizuālus materiālus, piemēram, fotoattēlus, video, skaņas vai citas ilustrācijas, kas var maldināt patērētāju vai nu attiecībā uz produkta īpašībām, darbību, priekšrocībām, kvalitāti un sagaidāmo ietekmi, vai arī attiecībā uz personas vai organizācijas saistību ar produktu, tostarp, ja tie ir maldinoši, jo ir pārveidoti vai uzlaboti (piemēram, mākslīgā intelekta radīti vai fotoattēlu un video montāžas procesā).

Mākslīgā Intelekta Akts (MI Akts)

- Mērķis ir nodrošināt drošību, pārredzamību un pamattiesību ievērošanu.
- MI Akts stājas spēkā 2024.gada 1. augustā.

No 2025.gada
2.februāra piemēro:

- Vispārīgi noteikumi
- Aizliegta MI prakse

No 2025.gada
2.augusta piemēro:

- Vispārīgā lietojuma modeļi
- Pārvaldība
- Sodi
- Konfidencialitāte

No 2026. gada
2.augusta piemēro:

- Regulatīvā smilškaste
- Augsta riska sistēmas

Izņēmumi:

- Tīri personiskai, neprofesionālai darbībai;
- ES tiesību aktu darbības jomā;
- Militāriem, aizsardzības vai valsts drošības mērķiem;
- Tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbības ietvaros;
- Zinātniskās pētniecības un izstrādes vajadzībām;
- Pētniecības, testēšanas vai izstrādes darbības, kas saistītas ar AI sistēmām, pirms tās tiek laistas tirgū vai nodotas ekspluatācijā;
- MI sistēmas, kas izdotas saskaņā ar bezmaksas un atvērtā pirmkoda licencēm (izņemot augsta riska vai īpašās aizliegtās kategorijās).

Risku balstīta pieeja

- Nepieņemams risks – aizliegts.
 - Augsts risks – jāizpilda obligāti pienākumi un jāveic atbilstības izvērtējums.
 - Ierobežots risks – caurspīdīguma prasības.
 - Nepastāv risks/Minimāls risks
- + Vispārīgu mērķu (*General Purpose*) MI sistēmas

Nepieņemama riska MI sistēmas

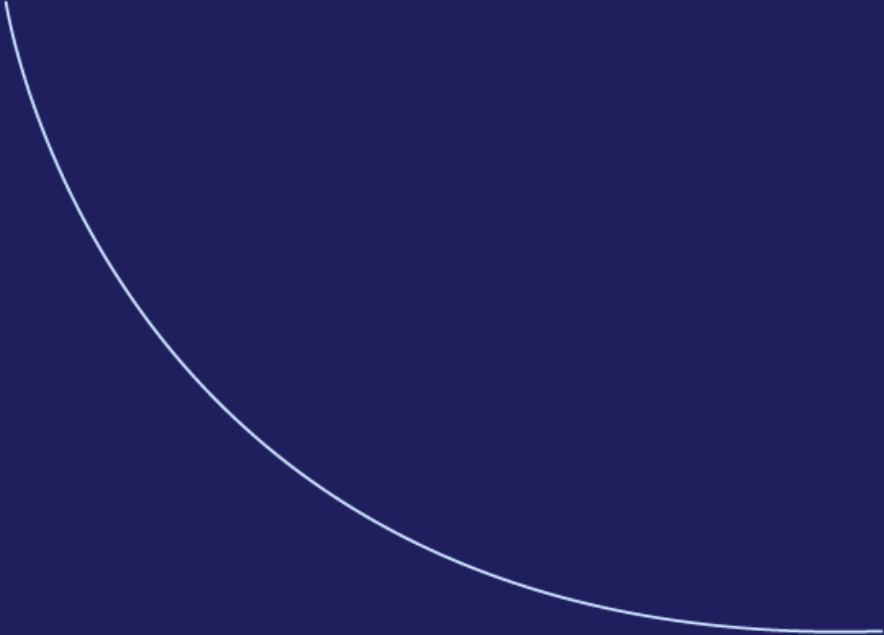
- zemapziņas ietekmēšanas metodes, neaizsargātības izmantošana, lai manipulētu ar cilvēkiem.
- sociālā vērtēšana.
- prognozējoša policijas darbība, novērtējot vai paredzot riskus, ka fiziska persona izdarīs noziedzīgu nodarījumu, pamatojoties tikai uz šādu profilēšanu, bez objektīviem faktiem.
- sejas attēlu iegūšana no interneta vai videonovērošanas kamerām, lai veidotu vai paplašinātu datubāzes.
- emociju atpazīšana darbavietā un izglītības iestādēs, izņemot medicīnisku vai drošības apsvērumu dēļ.
- biometrisko kategorizāciju, lai secinātu rasi, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai seksuālo orientāciju, izņemot tiesībsardzības jomā.

Augsta riska MI sistēmas

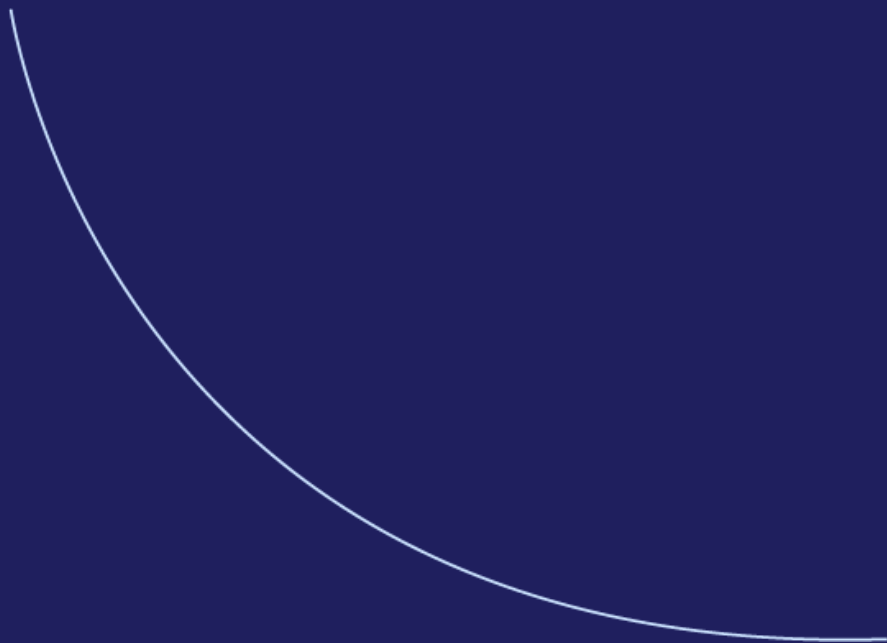

- **Biometrija** (attālināta biometriskā identifikācija, kategorizācija, emociju atpazīšana)
- **Kritiskā infrastruktūra** (digitālās infrastruktūras drošības komponenti, ceļu satiksme)
- **Izglītība** (mācību rezultātu novērtēšana, skolēnu iedalīšana izglītības iestādēs)
- **Nodarbinātība** (darba pieteikumu analīze vai kandidātu novērtēšana)
- **Būtiski privātie un publiskie pakalpojumi** (tiesību noteikšana pabalstiem/pakalpojumiem)
- **Kredītvērtējuma un kredīspējas novērtēšana** (apdrošināšanas riska un cenas novērtēšana)
- **Tiesībaizsardzība un robežu pārvaldība**
- **Tiesvedības un demokrātiskie procesi**

Ierobežota riska MI sistēmas

-
- Tieša mijiedarbība ar fiziskām personām.
 - Sintētiska audio, attēlu, video vai teksta satura ģenerēšana.
 - Emociju atpazīšanas sistēmas vai biometriskās kategorizācijas sistēmas.
 - Attēlu, audio vai video satura ģenerēšana vai manipulēšana ar tiem (tostarp dziļviltojumi (deepfakes)).
 - Radīt vai manipulēt ar tekstu, kas publicēts ar mērķi informēt sabiedrību par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem.

Minimāla riska MI sistēmas

Spama filtri, spēles

Ieteicams ievērot jebkādas prasības,
tomēr ir īpaši ieteicami brīvprātīgi
rīcības kodeksi.

Prasības ierobežota riska MI sistēmām

Uz ierobežota riska MI sistēmām attiecas pārredzamības pienākumi.

Fiziskām personām jābūt informētām par to, ka tās mijiedarbojas ar MI sistēmu vai ka MI sistēma ir radījusi izejas datus.

Pārredzamība - marķēšana

- Marķējiet saturu kā "izveidots, izmantojot [*mākslīgā intelekta rīks*]",
- Ja mākslīgā intelekta izmantošana aprobežojas ar fona izmaiņām, logotipa noņemšanu vai citām mazām darbībām, uz saturu var neattiecināt MI marķējumu.
- Saglabājiēt satura ģenerēšanai izmantoto pamudinājumu (*prompt*).
- Saglabājiēt MI sistēmas modeļa dokumentāciju.
- Marķējums jāpielieto visu teksta dokumentu «kājenes» piezīmē vai nosaukumā.

Kas ir reklāmas autors? Kurš izstrādāja reklāmas materiālu?

Autortiesību likuma 1.panta 2.punkts:

“darbs — autora radošās darbības rezultāts literatūras, zinātnes vai mākslas jomā neatkarīgi no tā izpausmes veida, formas un vērtības”

ES attīstījušies divi kritēriji, kam jāizpildās reizē:

- oriģinalitātes (jaunrades) kritērijs;
- identifikācijas kritērijs.

MI, līdzīgi kā dzīvnieks, nevar būt autors, jo autors var būt tikai fiziskā persona.

MI izstrādātājiem ir tiesības uz MI programmatūru, bet ne rezultātiem.

MI modelis kā rīks darbu/reklāmas materiālu radīšanai

Vai ģeneratīvā MI modeļa radītais objekts ir MI lietotāja «brīvu un radošu izvēļu» rezultāts?

Vai autors pietiekami kontrolē objekta radīšanas procesu?

Kādas ir MI lietotāja iespējas kontrolēt MI rezultātu?

- MI apmācībā izmantojamo datu atlasē (piemēram, attēlu un to aprakstu kopu izvēlas MI lietotājs)
- MI modeļa parametru iestatīšanā un uzvedņu (prompts) vai citu referenču objektu ievadē (piemēram, atsauces uz attēlu ģenerēšanas funkcijas izmantošana)
- Iegūto rezultātu modificēšana

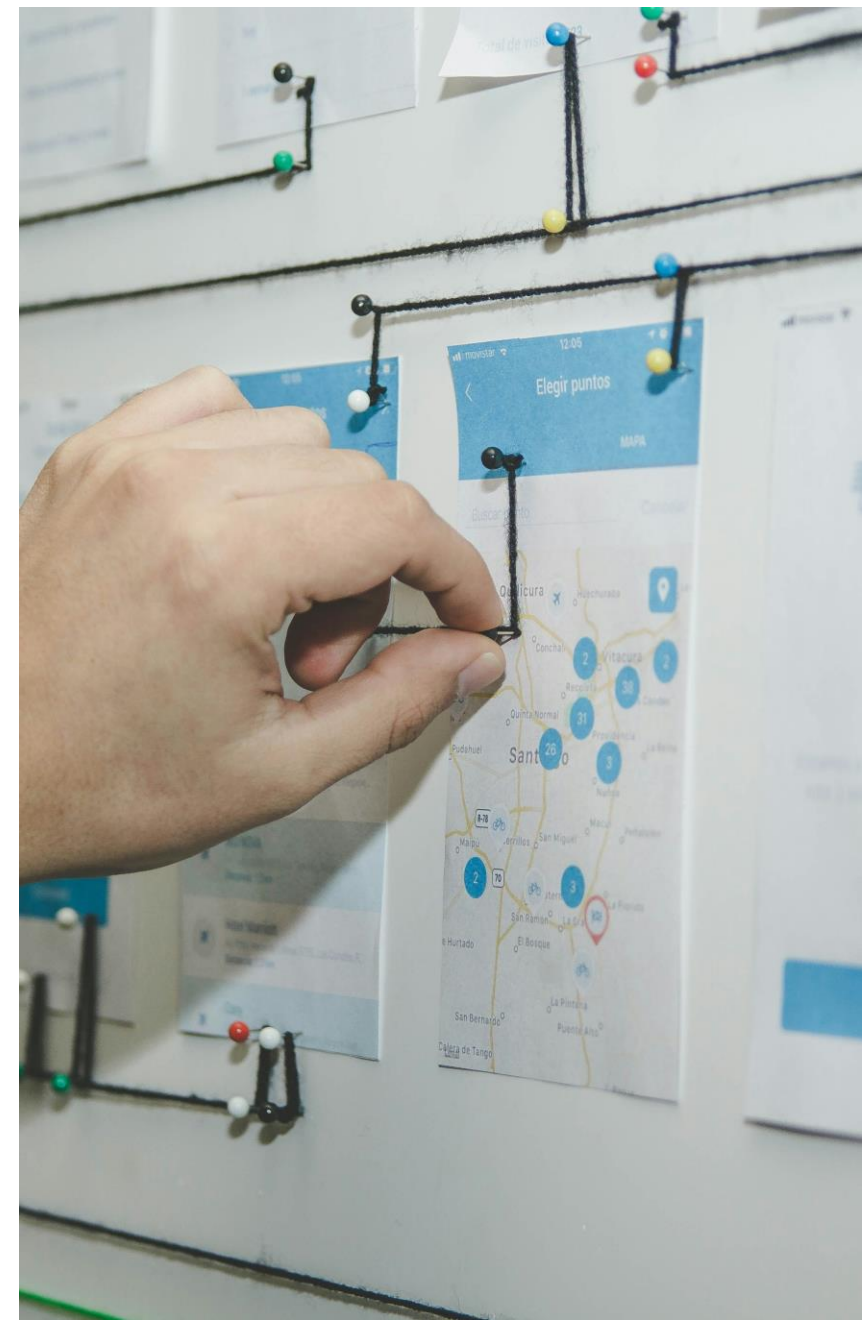
Kā sakārtot MI izmantošanu reklāmā?

- **MI sistēmu kartēšana** - identificējiet un kartējiet visas MI sistēmas, kas tiek izmantotas marketinga nolūkos.
- **Ietekmes un risku novērtējums** - identificējiet šo MI sistēmu riskus un klasificējiet katru MI sistēmu, pamatojoties uz MI Aktā noteiktajiem riskiem.
- **Pārvaldības sistēma** - izstrādājat MI pārvaldības sistēmu un stratēģiju.

Turpiniet uzraudzīt MI izmantošanu un regulējuma attīstību

MI sistēmu kartēšana

- 1) Jāapseko visas marketingā izmantotās AI sistēmas.
- 2) Jāpārlicinās par MI sistēmu lietošanas noteikumiem!
 - Konfidencialitāte, drošība un privātums;
 - Caurskatāmības prasības;
 - Satura pārraudzīšana;
 - Īpašumtiesības un izmantošanas tiesības;
 - Garantijas un atbildība;

MI sistēmu ietekmes un risku novērtējums

- Apstiprināt konkrētas MI sistēmas iekšējai izmantošanai marketinga vajadzībām.
- Par katru izmantoto sistēmu ir nepieciešams veikt izvērtējumu:
 - *vai pastāv kādi riski?*
 - *vai MI sistēmu izmantošana kaitē cilvēku pamattiesībām?*

Pārvaldīšanas sistēma

- 1) Stratēģija iekšējai MI pārvaldībai.
- 2) Atbildīgās personas un izpildāmie uzdevumi.
- 3) Iekšējās MI politikas izstrāde.
- 4) Pamudinājumu reģistra izstrāde (*Prompt Register*).
- 5) Privātuma politikas papildināšana.
- 6) Atbilstoši paziņojumi datu subjektiem/fiziskām personām.

Iekšējās MI politikas saturs

- Kādas MI sistēmas ir atļauts izmantot reklāmai?
- Kāds ir MI sistēmu saskaņošanas process?
- Pie kā ir nepieciešams saskaņot?
- Vai MI sistēmas var izmantot personīgiem mērķiem?
- Kādas darbības ar MI sistēmām ir aizliegts izmantot uzņēmumā?
- Kādu informāciju ir aizliegts ievadīt sistēmās (personas dati, konfidenciāla informācija)?

Iekšējās MI politikas saturs

- Kā tiek pārbaudīts MI sistēmu rezultātu patiesums/precizitāte?
- Kādas ir atbildīgās personas par MI sistēmu rezultātu pārbaudi? Kā notiek saskaņošanas process?
- Kā tiek risināti intelektuālā īpašuma jautājumi?
- Kā tiek risināti datu apstrādes jautājumi?
- Kā notiek MI sistēmu rezultātu marķēšana?
- Kā tiek veikta apmācība par MI?
- Vai tiek nodrošinātas trauksmes celšanas iespējas?

Sazinieties

Krišjānis Cercens

Jurists

M. +371 26656898

krisjanis.cercens@sorainen.com

sorainen.com

SORAINEN